

POSTANOWIENIE

Dnia 24 września 2021 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi VIII Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Asesor sądowy Justyna Stelmach

Protokolant: st. sekr. sąd. Dorota Piasek

po rozpoznaniu w dniu 27 sierpnia 2021 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z wniosku M. J. i S. J.

przy udziale (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł.

o ustanowienie służebności przesyłu

postanawia:

1. ustanowić na rzecz (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł. na nieruchomości położonej w Ł. przy ulicy (...) (oznaczonej w księdze wieczystej numerem (...)), oznaczonej jako działka ewidencyjna o numerze (...) w obrębie W-2, dla której w Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi prowadzona jest księga wieczysta nr (...) polegającą na:

- znoszeniu istnienia infrastruktury energetycznej w postaci przebiegającego przez tę nieruchomość odcinka napowietrznej linii energetycznej SN – 15 kV wraz z posadowionym słupem, służących do przesyłu energii elektrycznej o łącznej powierzchni 1028 m² wraz z strefą ochronną o powierzchni 669 m² oraz pasem drogi dojazdowej o powierzchni 359 m² w sposób przedstawiony na mapie do ustalenia służebności gruntowych sporządzonej przez geodetę uprawnionego M. R. (1) w dniu 14 maja 2019 r. i zaewidencjonowanej za identyfikatorem ewidencyjnym materiału zasobu operatu technicznego P. (...).2019.1060 przez Prezydenta Miasta Ł. w dniu 16 lipca 2019 r.,

- prawie wejścia i wjazdu odpowiednim sprzętem osób upoważnionych przez (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w Ł. na nieruchomość obciążoną w celu prowadzenia dozoru stanu napowietrznej linii energetycznej SN – 15 kV wraz z posadowionym słupem, dokonywania ich napraw, remontów, modernizacji i konserwacji w tym wymiany przewodów i odbudowy oraz demontażu urządzeń z wykorzystaniem obszaru gruntu o powierzchni 1028 m² znajdującego się pomiędzy punktami (...) wskazanymi na mapie do ustalenia służebności gruntowych sporządzonej przez geodetę uprawnionego M. R. (1) w dniu 14 maja 2019 r. i zaewidencjonowanej za identyfikatorem ewidencyjnym materiału zasobu operatu technicznego P. (...).2019.1060 przez Prezydenta Miasta Ł. w dniu 16 lipca 2019 r. oraz utrzymywania terenu strefy ochronnej w należyтым stanie umożliwiającym wykonywanie służebności i zapewniającym bezpieczeństwo funkcjonowania linii,

- zaniechania przez właściciela gruntu wznoszenia budynków i innych naniesień trwale związanych z gruntem w pasie przebiegu napowietrznej linii energetycznej SN – 15 kV wraz z posadowionym słupem, wyznaczoną strefą ochronną oraz w pasie drogi dojazdowej;

2. zasądzić od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł. na rzecz M. J. i S. J. kwotę 55.817 zł (pięćdziesiąt pięć tysięcy osiemset siedemnaście złotych) tytułem jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu, płatną w terminie 14 (czternastu) dni od uprawomocnienia się postanowienia wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie uchybienia w terminowi płatności;

3. umorzyć postępowanie w pozostałym zakresie;
4. nakazać pobrać od M. J. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego dla Łodzi - Widzewa w Łodzi kwotę 3.483,69 zł (trzy tysiące czterysta osiemdziesiąt trzy złote sześćdziesiąt dziewięć groszy) tytułem zwrotu wydatków tymczasowo wyłożonych przez Skarb Państwa;
5. nakazać pobrać od S. J. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego dla Łodzi - Widzewa w Łodzi kwotę 3.483,69 zł (trzy tysiące czterysta osiemdziesiąt trzy złote sześćdziesiąt dziewięć groszy) tytułem zwrotu wydatków tymczasowo wyłożonych przez Skarb Państwa;
6. nakazać pobrać od (...) Spółki Akcyjnej na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego dla Łodzi - Widzewa w Łodzi kwotę 6.086,56 zł (sześć tysięcy osiemdziesiąt sześć złotych pięćdziesiąt sześć groszy) tytułem zwrotu wydatków tymczasowo wyłożonych przez Skarb Państwa;
7. ustalić, że wnioskodawcy i uczestnik postępowania ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Sygn. akt VIII Ns 564/20

UZASADNIENIE

We wniosku z dnia 22 października 2013 r. wnioskodawcy M. J. i S. J., reprezentowani przez pełnomocnika będącego radcą prawnym, wnieśli o:

1. ustanowienie na mocy art. 305¹ k.c. odpłatnej służebności przesyłu obciążającej nieruchomości, której właścicielami są M. J. i S. J. stanowiącej działkę ewidencyjną nr (...) położoną w miejscowości Ł., przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Łodzi-Śródmieścia w Ł. prowadzi księgę wieczystą nr (...), na rzecz przedsiębiorcy (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł., której treścią jest znoszenie przez wnioskodawców istnienia na ww. nieruchomości obciążonej, urządzeń przesyłowych w postaci linii elektroenergetycznej SN 15 kV oraz prawa korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie niezbędnym do wykorzystywania zlokalizowanych na nieruchomości obciążonej urządzeń przesyłowych tj. ww. sieci elektroenergetycznych wraz z prawem do dokonywania konserwacji, remontów, modernizacji urządzeń przesyłowych i ich instalacji wraz z prawem wejścia i wjazdu na teren odpowiednim sprzętem, z zastrzeżeniem, że wjazd i wejście na nieruchomość obciążoną będzie dokonywać się wyłącznie w pasie technologicznym lub innym wskazanym przez właściciela, a właścicielowi niezależnie od wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu będzie przysługiwało prawo do żądania od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł. odszkodowania w przypadku wystąpienia szkody powstałej przy wykonywaniu powyższych, wynikających ze służebności uprawnień;
2. ustanowienie na mocy art. 305¹ k.c. odpłatnej służebności przesyłu obciążającej nieruchomości, której właścicielami są M. J. i S. J. stanowiącej działkę ewidencyjną nr (...) położoną w miejscowości Ł., przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi prowadzi księgę wieczystą nr (...), na rzecz przedsiębiorcy (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł., której treścią jest znoszenie przez wnioskodawców istnienia na ww. nieruchomości obciążonej, urządzeń przesyłowych w postaci linii elektroenergetycznej WN 110 kV oraz prawa korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie niezbędnym do wykorzystywania zlokalizowanych na nieruchomości obciążonej urządzeń przesyłowych tj. ww. sieci elektroenergetycznych wraz z prawem do dokonywania konserwacji, remontów, modernizacji urządzeń przesyłowych i ich instalacji wraz z prawem wejścia i wjazdu na teren odpowiednim sprzętem, z zastrzeżeniem, że wjazd i wejście na nieruchomość obciążoną będzie dokonywać się wyłącznie w pasie technologicznym lub innym wskazanym przez właściciela, a właścicielowi niezależnie od wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu będzie przysługiwało prawo do żądania od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł. odszkodowania w przypadku wystąpienia szkody powstałej przy wykonywaniu powyższych, wynikających ze służebności uprawnień;

3. ustanowienie na mocy art. 305¹ k.c. odpłatnej służebności przesyłu obciążającej nieruchomości, której właścicielami są M. J. i S. J. stanowiącej działkę ewidencyjną nr (...) położoną w miejscowości Ł., przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi prowadzi księgę wieczystą nr (...), na rzecz przedsiębiorcy (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł., której treścią jest znoszenie przez wnioskodawców istnienia na ww. nieruchomości obciążonej, urządzeń przesyłowych w postaci linii elektroenergetycznej nN 0,4 kV oraz prawa korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie niezbędnym do wykorzystywania zlokalizowanych na nieruchomości obciążonej urządzeń przesyłowych tj. ww. sieci elektroenergetycznych wraz z prawem do dokonywania konserwacji, remontów, modernizacji urządzeń przesyłowych i ich instalacji wraz z prawem wejścia i wjazdu na teren odpowiednim sprzętem, z zastrzeżeniem, że wjazd i wejście na nieruchomość obciążoną będzie dokonywać się wyłącznie w pasie technologicznym lub innym wskazanym przez właściciela, a właścicielowi niezależnie od wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu będzie przysługiwało prawo do żądania od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł. odszkodowania w przypadku wystąpienia szkody powstałej przy wykonywaniu powyższych, wynikających ze służebności uprawnień;

4. zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawców solidarnie łącznej kwoty 125.744 zł, na którą składają się następujące kwoty:

a) 61.167 zł - linia WN 110 kV;

b) 36.448 zł - linia SN 15 kV;

c) 28.129 zł – linia 0,4 kV;

tytułem jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie ww. służebności przesyłu wraz z ustawowymi odsetkami od wydania postanowienia w niniejszej sprawie do dnia zapłaty;

5. zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawców solidarnie zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazano, że na przedmiotowej nieruchomości, będącej własnością wnioskodawców, przechodzą linie energetyczne SN 15kV, WN 110kV i nN 0,4 kV. Pismem z dnia 18 marca 2013 r. wnioskodawcy zwrócili się do uczestnika o ustanowienie służebności przesyłu na nieruchomości, uczestnik nie odniósł się jednak do propozycji wnioskodawców.

(wniosek k. 2-5)

W odpowiedzi na wniosek, uczestnik postępowania (...) S.A. z siedzibą w Ł., reprezentowany przez pełnomocnika będącego adwokatem, wniósł o jego oddalenie w całości, a także o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uczestnik podniósł, że jego poprzednik prawny nabył:

1. z dniem 24 sierpnia 1983 roku w drodze zasiedzenia służebność przesyłu korzystania z urządzeń napowietrznej linii energetycznej 110kV przebiegającej nad działką nr (...), o powierzchni 1,1576 ha, dla której Sąd Rejonowy dla Łodzi-Ś. mieści a w Ł., prowadzi księgę wieczystą (...), stanowiącej aktualnie własność wnioskodawców;

2. z dniem 4 lutego 2007 roku w drodze zasiedzenia służebność przesyłu korzystania z urządzeń o | napowietrznej linii energetycznej 15kV przebiegającej nad działką nr (...), o powierzchni 1,1576 ha, dla której Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, XVI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą (...), stanowiącej aktualnie własność wnioskodawców;

3. z dniem 1 stycznia 2004 roku w drodze zasiedzenia służebność przesyłu korzystania z urządzeń napowietrznej linii energetycznej 15kV przebiegającej nad działką nr (...), o powierzchni 1,1576 ha, dla której Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi prowadzi księgę wieczystą (...), stanowiącej aktualnie własność wnioskodawców.

W odniesieniu do linii 110kV uczestnik, wskazał, że przedmiotowa linia została wybudowana na obecnej i niezmiennej do dnia dzisiejszego trasie w roku 1973 na podstawie decyzji z dnia 3 maja 1973 r. Prezydium Dzielnicowej Rady Narodowej w Ł.. Przedmiotowa decyzja została wydana w oparciu o normę prawną art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 1958 r., o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości (Dz. U., z 1974 r., nr 10, poz. 64 z późn. zm.) i zezwalała ona Zakładowi (...) na przeprowadzenie kapitalnego remontu napowietrznej linii energetycznej 110kV relacji J. - Z.. Zgodnie z art. 35 powołanej wyżej ustawy o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości osobom upoważnionym przez właściwy organ, instytucję lub przedsiębiorstwo państwowe przysługiwało prawo wstępu na poszczególne nieruchomości w celu prowadzenia robót związanych z przebudową linii energetycznej 110kV. W dniu 24 sierpnia 1973 r., nastąpił protokolarny odbiór i przekazanie do eksploatacji linii napowietrznej 110kV J. - Z. po kapitalnym remoncie.

W zakresie linii 15kV, została ona wybudowana na zlecenie (...) w Ł., z uwzględnieniem postanowień § 1 ust. 2 pkt 1 oraz § 22 uchwały Rady Ministrów nr 164 z dnia 06 sierpnia 1971 r. Powyższa linia została przyjęta do eksploatacji z dniem 04 lutego 1987 r. Protokołem PT 70/20/87 z dnia 14 czerwca 1987 r., przekazano to urządzenie na majątek przedsiębiorstwa energetycznego.

Zaś linia napowietrzna niskiego napięcia pracuje od 1946 r. W roku 1973 został wykonany kapitalny remont i od tego czasu jest ona eksploatowana bez zmian jej przebiegu.

W ocenie uczestnika wniosek o ustanowienie służebności przesyłu nie zasługuje na uwzględnienie i podlega oddaleniu, albowiem w realiach niniejszej sprawy zasadny jest zarzut zasiedzenia służebności przesyłu, który niweczy roszczenie wnioskodawców. Uczestnik przywołał szczegółowo przesłanki stwierdzenia zasiedzenia służebności przesyłu oraz zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej swoją treścią służebności przesyłu oraz podał, iż w jego ocenie w realiach niniejszej sprawy nie ulega wątpliwości, że posiadanie polegające na korzystaniu z widocznej i trwałej linii energetycznej przebiegającej ponad nieruchomością wnioskodawców, miało miejsce już w latach 70, kiedy to rozpoczęła się ich eksploatacja. Po kolei posiadały ją Zakład (...) w Ł., (...) Spółka Akcyjna w Ł., (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł., (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł., (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł.. Zdaniem uczestnika nabycie posiadania przez poprzednika prawnego uczestnika, to jest przez Zakład (...) w Ł. nastąpiło w dobrej wierze w przypadku linii 110 kV i 15 kV oraz w złej wierze w przypadku linii 0,4 kV. Jako zaś początek rozpoczęcia biegu zasiedzenia należy przyjąć datę, w jakiej linie przesyłowe zostały przyjęte do eksploatacji tj. w przypadku linii 110 kV najpóźniej w dniu 24 sierpnia 1973 r., w przypadku linii 15 kV z dniem 4 lutego 1987 r., w przypadku linii 0,4 kV z dniem 1 stycznia 1974 r.

Jednocześnie uczestnik wskazał, że uczestnik dysponował podstawą prawną uprawniającą go do budowy urządzeń przesyłowych i ich eksploatacji jaką było ww. pozwolenie administracyjne. Problematyka ta została u regulowana w art. 124, 128 ust. 4, 129, 132 ust. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jedn.: Dz. U. z 2000 r. Nr 46, poz. 543 ze zm.; poprzednio w art. 70 i 74 ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (tekst jedn.: Dz. U. z 1991 r. Nr 30, poz. 127); a jeszcze wcześniej w art. 35 i 36 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości (tekst jedn.: Dz. U. z 1974 r. Nr 10, poz. 64 ze zm.). Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2009 r., (II CSK 394/08), przepis art. 35 ust. 1 ww. ustawy o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości, stanowił podstawę do ograniczenia własności nieruchomości, mieszczącej się w granicach szeroko rozumianego pojęcia wywłaszczenia. Skutkiem ostatecznej decyzji administracyjnej wydanej na podstawie art. 35 było ograniczenie prawa własności nieruchomości poprzez ustanowienie trwałego obowiązku znoszenia przez właściciela w sferze, w której może być wykonywana własność nieruchomości, stanu ukształtowanego przebiegiem zainstalowanego urządzenia przesyłowego.

(odpowiedź na wniosek k. 19-31)

W odpowiedzi na powyższe pismem z dnia 24 lutego 2014 r. wnioskodawcy zaprzeczyli, aby doszło do zasiedzenia. Wskazali oni, że nie należy brać pod uwagę okresu sprzed dnia 1.02.1989 r. Dawny przepis art. 128 k.c. przewidywał, że własność państwowa przysługuje niepodzielnie państwu, a państwowe osoby prawne, w granicach swojej zdolności prawnej, wykonują w imieniu własnym względem zarządzanych przez nie części mienia ogólnonarodowego uprawnienia płynące z własności państwowej. Tym samym przedsiębiorstwa państwowe wykonywały jedynie zarząd mieniem państwowym w imieniu własnym, ale na rzecz Skarbu Państwa. Dlatego też dopiero od dnia 1.02.1989 r. może zacząć biec okres posiadania służebności prowadzący do jej zasiedzenia, bowiem doszło wówczas do rozdzielenia osoby posiadacza służebności oraz osoby właściciela nieruchomości obciążonej. Skutkiem czego uczestnik może zaliczyć do swojego okresu posiadania służebności okres posiadania jej przez jego poprzednika prawnego od ww. daty, co w przedmiotowym przypadku nie wystarcza do zasiedzenia w złej wierze. W ocenie wnioskodawców, uczestnik nie udowodnił przejęcia urzędzeń, a tym samym nie udowodnił przeniesienia posiadania. Nie było żadnej decyzji o przekazaniu urzędzeń przesyłowych należących obecnie do firm przesyłowych. Dlatego nie może być mowy o nieprzerwanym okresie posiadania infrastruktury, a to podstawowy warunek, by doszło do zasiedzenia służebności na obcym gruncie.

(pismo wnioskodawców k. 71-74)

Na rozprawie w dniu 2 września 2014 r. pełnomocnicy stron podtrzymali stanowiska w sprawie, przy czym pełnomocnik uczestnika z tą zmianą, że co do linii 110 kV, podniósł, że uczestnik posiada tytułu prawny do korzystania z nieruchomości wnioskodawców na mocy decyzji administracyjnej, co wyłącza zasiedzenie, jak i możliwość ustanowienia służebności przesyłu, z ostrożności procesowej nie cofnął zarzutu zasiedzenia co do tej linii wysokiego napięcia. (protokół rozprawy k. 172-174)

W piśmie przygotowawczym z dnia 28 czerwca 2016 r. pełnomocnik wnioskodawców cofnął wniosek w zakresie linii 110 kV i 0,4 kV.

(pismo wnioskodawców k. 330-330v.)

Pismem z dnia 30 stycznia 2020 roku wnioskodawcy podtrzymali dotychczasowe stanowisko, wnosząc o zasądzenie solidarnie na ich rzecz kwoty 55.817 zł wynagrodzenia z tytułu służebności przesyłu wraz z roszczeniami z tytułu obniżenia wartości nieruchomości wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się postanowienia w niniejszej sprawie. Jednocześnie cofnęli oni wniosek co do kwoty z tytułu służebności przesyłu ponad kwotę 55.817 zł i nieobciążanie wnioskodawców kosztami w zakresie tego cofnięcia. Wnioskodawcy zażądali również zasądzenia od uczestnika na rzecz wnioskodawców kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 6-krotności stawki podstawowej w związku z nakładem pracy pełnomocnika wnioskodawców jak też wkładem, w wyjaśnienie sprawy, a także wraz z kwotą 1.000 zł zaliczki wpłaconej przez wnioskodawców w dniu 5 grudnia 2014 r. Jednocześnie wnieśli oni o obciążenie wyłącznie uczestnika pozostałymi kosztami opinii biegłych.

(pismo wnioskodawców k. 698-699)

Postanowieniem z dnia 30 lipca 2021 r. w zw. z pkt 3. postanowienia z dnia 16 kwietnia 2021 r. zobowiązano pełnomocnika uczestnika do wypowiedzenia się w terminie 7 dni, czy wyraża zgodę na cofnięcie wniosku co do linii 10 kV i linii 0,4 kV pod rygorem przyjęcia, iż wyraża zgodę. Zobowiązanie to zostało doręczone pełnomocnikowi uczestnika w dniu 11 sierpnia 2021 r.

(protokół ogłoszenie orzeczenia k. 757, protokół rozprawy – nagranie od 00:05:17 do 00:08:22 k. 771v., zwrotka (...) k. 773)

Na rozprawie poprzedzającej wydanie postanowienia w dniu 27 sierpnia 2021 r. pełnomocnicy stron podtrzymali dotychczas wyrażone stanowiska.

(protokół rozprawy z dnia 27 sierpnia 2021 r. k. 777-777v.)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Przez nieruchomość położoną w Ł. przy ulicy (...) stanowiącą działkę ewidencyjną o numerze (...) w obrębie W-2, dla której Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi prowadzi księgę wieczystą nr (...), przebiega m. in. napowietrzna linia elektroenergetyczna SN o napięciu 15 kV wraz z słupem.

Przedmiotową nieruchomość wnioskodawcy S. i M. małżonkowie J. na prawach wspólności ustawowej małżeńskiej nabyli od A. i E. małżonków C. (rodziców wnioskodawczyni) na mocy umowy darowizny z dnia 15 października 1991 r.

(wydruk z księgi wieczystej k. 10Y-10 (...), dowód z przesłuchania wnioskodawcy – protokół rozprawy z dnia 30 marca 2021 r. – nagranie od 00:14:14 do 00:22:37 k. 754v.-755, akt notarialny k. 596-600, okoliczności bezsporne)

Linia napowietrzna SN 15 kV, o której mowa wyżej była budowana w latach 1986-1987, jako odgałęzienie od linii 15 kV celem zasilenia stacji transformatorowej napowietrznej nr 881 (Balsamowa-Okólna), zaś oddana do eksploatacji dnia 4 lutego 1987 r. Została ona wybudowana na zlecenie (...) w Ł. na podstawie projektu z czerwca 1984 r.

(protokół odbioru technicznego i przekazania do eksploatacji linii elektroenergetycznej k. 45, protokół zdawczo-odbiorczy k. 46, projekt techniczny (częściowy) k. 111-113, protokół nr (...) k. 115-117, wykaz opracowań projektowych k. 118, klauzula k. 119, protokoły k. 120-123, opis techniczny k. 124-127, pismo k. 128-129, opinia k. 130, opinia biegłego L. K. z k. 549-559)

Przez nieruchomość wnioskodawców, przebiegają również napowietrzne linie energetyczne o napięciu 110 kV i 0,4 kV. Linia 110 kV została wybudowana na obecnej i niezmiennej do dnia dzisiejszego trasie w roku 1973 na podstawie decyzji z dnia 3 maja 1973 r. Prezydium Dzielnicowej Rady Narodowej w Ł.. Przedmiotowa decyzja została wydana w oparciu o art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 1958 r., o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości (Dz. U., z 1974 r., nr 10, poz. 64 z późn. zm.) i zezwalała ona Zakładowi (...) na przeprowadzenie kapitalnego remontu napowietrznej linii energetycznej 110kV relacji J. – Z., min. przez nieruchomość położoną w Ł. przy ul. (...). Linia 0,4 kV pracuje od 1946 r. W roku 1973 został wykonany kapitalny remont i od tego czasu jest ona eksploatowana bez zmian jej przebiegu.

(decyzja k. 39-42, protokół k. 42-44, protokół przeglądowy k. 48)

W latach 1986-1987 w ciągu jednego dnia na nieruchomości należącej obecnie do wnioskodawców przy ul. (...) w Ł. został posadowiony słup, który później podtrzymywał linię SN 15 kV. Nikt nie zawiadamiał wnioskodawcy, że będzie linia budowana. W aktach brak jest decyzji wywłaszczeniowej na potrzeby budowy linii 15 kV, a także brak jest pisemnych zgód właścicieli nieruchomości na posadowienie tej linii.

(dowód z przesłuchania wnioskodawcy – protokół rozprawy z dnia 30 marca 2021 r. nagranie od 00:14:14 do 00:22:37 k. 754v., okoliczności bezsporne)

Oględziny linii są co około dwa lata, na ich podstawie są zlecane bieżące naprawy. Oględziny nie wymagają wejścia na teren nieruchomości obciążonej, natomiast w przypadku awarii wejście ze sprzętem może być konieczne. Na tych liniach prowadzone są prace konserwatorskie, uczestnik ma obowiązek przeprowadzić dwa takie zabiegi. Od 2005 r. uczestnik jest zobowiązany do przeprowadzania pomiarów pola elektrycznego i magnetycznego. W 2005 r. wszystkie linie zostały pomierzone przez firmę zewnętrzną. Pomiary były prowadzone w przęsłach przy budynkach mieszkalnych i w przęsłach gdzie przewód był najniżej gruntu. Są dwa słupy przelotowe na nieruchomości wnioskodawców. Gdyby w przęsłach tych doszło do awarii to w zależności od sposobu naprawy trzeba by tam było wjechać zwykłym sprzętem zmechanizowanym, albo brygadą. Jeżeli jest potrzeba na danej posesji to po obchodzie podejmuje się działania zmierzające do przycięcia drzew, ewentualnie wycięcia po uzyskaniu zezwoleń. Gdy teren jest ogrodzony pracownicy uczestnika usiłują dotrzeć do właściciela i uzyskać zgodę na wejście. Gdy teren jest nie jest ogrodzony pracownicy po prostu wchodzą, w razie szkód są podpisywane porozumienia co do odszkodowań.

(zeznania świadków: P. L. k. 173, R. N. k. 174, karta oględzin linii napowietrznej 15 kV k. 107)

W dniu 25 listopada 1958 roku utworzono Przedsiębiorstwo Państwowe pod nazwą Zakłady (...). W dniu 10 marca 1959 roku przedsiębiorstwo to zostało wpisane do rejestru przedsiębiorstw państwowych, w dziale A pod nr rejestrowym 775, nabywając z tą datą osobowość prawną. W (...) Zakładów (...) działała jednostka organizacyjna pod nazwą Zakład (...) w Ł.. Na podstawie Zarządzenia nr 13/ORG/89 Ministra Przemysłu z dnia 16 stycznia 1989 roku utworzono z dniem 1 stycznia 1989 roku przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą Zakład (...) w Ł.. Powstało ono w wyniku podziału przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą (...) w W. na bazie zakładu Zakład (...). Przedsiębiorstwu przydzielone zostały składniki mienia powstałego z podziału przedsiębiorstwa pod nazwą (...) w W.. Zarządzeniem Nr 181/O./93 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 lipca 1993 r. dokonano z dniem 12 lipca 1993 roku podziału przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą „Zakład (...) w Ł.” w celu wniesienia przez Skarb Państwa zorganizowanej części mienia przedsiębiorstwa do spółki akcyjnej (...) S.A., w W. i przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą „Zakład (...) w Ł.” w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa pod nazwą (...) Spółka Akcyjna w Ł.. (...) Spółka Akcyjna w Ł. wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki Zakładu (...) w Ł. (§ 3) Aktem notarialnym z dnia 12 lipca 1993 roku sekretarz stanu w Ministerstwie Przemysłu i Handlu, działając w imieniu Skarbu Państwa, dokonał przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą „Zakład (...) w Ł. z siedzibą w Ł.”, w (...) Spółkę Akcyjną Skarbu Państwa pod firmą (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł.”.

(...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł. w dniu 30 czerwca 2007 roku dokonał wydzielenia prawnego operatora systemu dystrybucyjnego ze swojej struktury w formie wniesienia aportem przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 55¹ kc, tj. zorganizowanego zespołu składników niematerialnych i materialnych przeznaczonych do prowadzenia działalności gospodarczej związanej ze świadczeniem usług dystrybucji energii elektrycznej i wykonywaniem zadań operatora systemu dystrybucyjnego na pokrycie podwyższonego kapitału zakładowego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł.. Przedmiot aportu stanowiły, między innymi, związane z prawem własności i użytkowania wieczystego nieruchomości służebności gruntowe, w tym służebności polegające na zapewnieniu dostępu do urządzeń służących do doprowadzania prądu elektrycznego oraz budowle i ruchomy majątek sieciowy związany z prowadzeniem przedsiębiorstwa sieciowego, obejmujący w szczególności urządzenia służące do doprowadzania lub odprowadzania prądu elektrycznego w rozumieniu art 49 Kodeksu cywilnego.

(zaświadczenie k. 56, zarządzenie z 16.01.1989 r. k. 58-59, zarządzenie z 9.07.1993 r. k. 57-57v., akt notarialny z 12.07.1993 r. k. 49-55, umowa aportowego zbycia przedsiębiorstwa k. 60-65)

W dniu 12 listopada 2008 roku nastąpiła zmiana nazwy spółki z (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. na (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł.. Następnie doszło do połączenia (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. przez przejęcie przez (...) Spółki (...)cyjnej Ł.-Miasto przez (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w Ł..

(postanowienie z 12.11.2008 r. k. 66, zaświadczenie o dokonaniu wpisu z 12.11.2008 r. k. 66v., wydruk z KRS k. 34-36v.)

W piśmie z dnia 18 marca 2013 r. wnioskodawcy, przez pełnomocnika, wezwali uczestnika do zawarcia umowy w przedmiocie ustanowienia służebności przesyłu i zapłaty kwot tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystania z działki ewidencyjnej nr (...): 109.445 zł związanej z posadowieniem linii WN 110 kV, 62.216 zł związanej z posadowieniem linii SN 15 kV i 51.894 zł związanej z posadowieniem linii 0,4 kV. Pismo to pozostało bez odpowiedzi.

(wezwanie do zapłaty k. 9, okoliczności bezsporne)

Linia napowietrzna SN - 15 kV przebiega ukośnie nad działką wnioskodawców o numerze 70/3. Jest to linia prowadzona na słupach żelbetowych typu ŻN – 12 i wykonana przewodami typu 3 x AF1 35 mm² na izolatorach przelotowych stojących typu LWP. Przewody prowadzone są w układzie trójkątnym a rozpiętość między skrajnymi przewodami linii napowietrznej wynosi 2,9 m. Przy granicy wschodniej działki (...) (granica z działką o nr ewidencyjnym 71/2) posadowiony jest żelbetowy słup typu ŻN-12 o wysokości 12 m.

Szerokość pasa służebności przesyłu przy obiektach liniowych winna zapewnić właścicielowi urządzeń przesyłowych swobodny do nich dostęp celem przeprowadzenia oględzin, pomiarów, niezbędnych napraw, remontów i modernizacji linii przesyłowych. Pas taki zapewniający wykonanie powyższych czynności określa się jako pas eksploatacyjny lub technologiczny. Pas eksploatacyjny określa właściciel urządzeń przesyłowych stosownie do rzeczywistych potrzeb. Przedsiębiorstwa zajmujące się dystrybucją energii elektrycznej i będące właścicielami elektroenergetycznych linii napowietrznych określają pas eksploatacyjny związany z dojazdem ciężkiego sprzętu do linii napowietrznych na 3,0 do 3,5 m szerokości. W związku z posadowieniem na działce wnioskodawców słupa typu ŻN - 12 właściwy jest pas eksploatacyjny o szerokości 3,5 m.

Przy spornej linii napowietrznej SN - 15 kV nie jest możliwy ogląd linii i izolatorów przez lornetkę ani z ulicy (...) ani z ulicy (...). W tym przypadku przeglądy linii napowietrznej SN - 15 kV wiążą się każdorazowo z wejściem na teren posesji po wcześniejszym uzgodnieniu terminu.

W analizowanym przypadku odległość 5,0 m od skrajnego przewodu linii napowietrznej jest odległością absolutnie minimalną ze względu na szerokość koron drzew i możliwość wrastania gałęzi w linię napowietrzną. Biorąc powyższe pod uwagę, pole powierzchni przesyłu dla elektroenergetycznej linii napowietrznej SN – 15 kV na działce nr (...) (która jest równoległobokiem) winno wynosić 670,8 m², zaś powierzchnia drogi dojazdowej powinna wynieść 248,5 m². Zatem łączna powierzchnia służebności powinna wynosić 919,3 m².

(opinia biegłego L. K. k. 549-558, opinia uzupełniająca L. K. k. 584-589).

Granicę pasa służebności dla sieci elektroenergetycznej na działce nr (...) wyznaczają na mapie do ustalenia służebności gruntowych (k. 624) punkty oznaczone, jako: 50,56, 54, 55, 57, 53, 52, 51, 50. Powierzchnia strefy ochronnej dla sieci elektroenergetycznej 15 kV oznaczonej punktami 50, 51, 52 53, 50 wynosi 669 m². Powierzchnia drogi dojazdowej do służebności oznaczona punktami 54, 56, 57, 55, 54 wynosi 359 m². Łączna powierzchnia służebności dla działki nr (...) wynosi 1028 m².

(opinii biegłej M. R. k. 622-623, mapa k. 624)

Wysokość wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu o powierzchni 1.028 m² na działce wnioskodawców w związku z istnieniem na nieruchomości urządzenia przesyłowych w postaci napowietrznej linii 15 kV wynosi 55.817 zł, w tym za zmniejszenie wartości nieruchomości wnioskodawców w pasie o łącznej powierzchni 1.028 m² – 41.234 zł.

(pisemna opinia biegłego sądowego M. M. k. 644-681, pisemna opinia uzupełniająca k. 710-712)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił bądź jako bezsporny, bądź na podstawie znajdujących się w aktach sprawy dowodów z dokumentów. Za podstawę ustaleń faktycznych Sąd przyjął ponadto zeznania świadków oraz dowód z przesłuchania wnioskodawcy, który opisał kiedy pojawił się na nieruchomości słup podtrzymujący linię SN 15 kV.

Za podstawę ustaleń faktycznych Sąd przyjął także opinie biegłych sądowych: L. K. (2), M. R. (1) i M. M. (3). Oceniając opinie biegłych sądowych, Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania zawartych w ich treści wniosków, opinie te były bowiem rzetelne, jasne, logiczne oraz w sposób wyczerpujący objaśniające budzące wątpliwości kwestie. Wydając opinie biegli oparli się na zgromadzonym w aktach sprawy materiale dowodowym oraz na wynikach przeprowadzonych oględzin nieruchomości wnioskodawczyni i spornego odcinka linii elektroenergetycznej. Ostatecznie opinie te nie zostały przez strony zakwestionowane.

Sąd przy orzekaniu pominął natomiast opinię biegłego sądowego z zakresu instalacji elektrycznych P. G. z 11 października 2016 r. i wydane do niej opinie uzupełniające, a także wydane na ich podstawie opinie biegłej M. R. (1). Należy wskazać, iż biegły ten przy wydawaniu opinii przyjął do pasa służebności szerokość linii (odległość pomiędzy skrajnymi przewodami – według danych katalogowych 2,1 m) plus po 2,5 m na każdą ze stron. Zdaniem tego biegłego taka szerokość sfery jest wystarczająca, aby uczestnik mógł prowadzić bieżącą eksploatację linii. W

przypadku remontu lub modernizacji linii, co zdarza się raz na kilkadziesiąt lat (30-50 lat), pas ten może okazać się niewystarczający. Zdaniem biegłego wtedy powstają specjalne nowe projekty, które muszą zostać zaakceptowane przez odpowiednie organy samorządowe. Za zniszczenia jakie mogą powstać w procesie inwestycyjnym należy się wtedy odszkodowanie (k. 365). Jednakże z tak wyrażonym stanowiskiem biegłego nie można się zgodzić. Ustanowienie na nieruchomości służebności przesyłu ma za zadanie trwale uregulowanie stosunków na linii właściciel – przedsiębiorstwo przesyłowe. Liczenie na wydanie w przyszłości przez organy administracyjne lub nawet ustawodawcę odpowiednich aktów prawa, które uregulują zasady korzystania przez przedsiębiorstwo przesyłowe z cudzego gruntu nie przyniesie zamierzonego rezultatu, zwłaszcza w sytuacji, gdy będzie konieczna bezzwłoczna interwencja pracowników uczestnika wskutek np. uszkodzenia umieszczonego na nieruchomości wnioskodawców słupa, albo właściciel nieruchomości będzie chciał zmienić sposób użytkowania działki. Te okoliczności uwzględnił już biegły L. K. (2). Biegły ten przede wszystkim ustalił, iż przeglądy linii napowietrznej SN (...) wiążą się każdorazowo z wejściem na teren posesji po wcześniejszym uzgodnieniu terminu (nie jest możliwy ogląd linii przez lornetkę). Nadto, wziął on przy wydawaniu opinii pod uwagę § 55 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót w pobliżu czynnych linii napowietrzanych, według którego nie jest dopuszczalne sytuowanie stanowisk pracy, składowisk wyrobów i materiałów lub maszyn i urządzeń bezpośrednio pod liniami napowietrznymi lub w odległości liczonej w poziomie od skrajnych przewodów mniejszej niż 5 m dla linii napowietrznych o napięciu znamionowym powyżej 1 kV lecz nieprzekraczającym 15 kV. Biegły zauważył również, że przy sporządzaniu planów zagospodarowania przestrzennego stosowane jest powyższe rozporządzenie celem ustalenia szerokości pasów ochronnych dla elektroenergetycznych linii napowietrznych różnych napięć znamionowych. Również Zakłady (...) stosują przepisy wewnętrzne oparte na Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 roku. Biegły wskazuje również na fakt, iż aktualne zagospodarowanie terenu nieruchomości może ulec zmianie w przypadku zamiany właściciela i np. posadzeniu drzew w pobliżu linii 15 kV. W takim przypadku odległość 5 m od skrajnego przewodu linii jest odległością minimalną. Co więcej, opinia biegłego K. uwzględnia zapatrywanie wyrażone m. in. przez Sąd Okręgowy w Łodzi w sprawie o sygn. III Ca 320/16 (Lex nr 2129837), iż strefa służebności przesyłu winna obejmować pas eksploatacyjny służebności jako pas technologiczny potrzebny do korzystania z urządzenia przesyłowego. Swoje stanowisko w tym względzie Sąd Okręgowy opiera na interpretacji art. 305¹ k.c., zgodnie z którym służebność przesyłu polega na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1 k.c. Jeżeli zestawić treść tegoż prawa z treścią art. 285 § 1 k.c., to okaże się, iż prawo to odpowiada pierwszemu wskazanemu w art. 285 § 1 k.c. rodzajowi służebności. Należy jednocześnie podkreślić, iż biegły G. sam wskazał w opinii, iż ustalony przez niego pas w przypadku remontów i modernizacji może okazać się niewystarczający. Zatem biegły ten przyznał, iż ustalona szerokość pasa nie pozwala na pełne korzystanie z służebności przez przedsiębiorstwo przesyłowe. Nie zmienia tej oceny późniejsze sprostowanie biegłego, iż szerokość pasa służebności miałyby wynosić 2,9 m plus 2 razy po 2,5 m na każdą ze stron od skrajnego przewodu (ustna opinia k. 429). Biegły prostuje swoje spostrzeżenia nie biorąc pod uwagę konieczności zapewnienia pracownikom (rozstawienie maszyn i urządzeń na odległość nie mniejszą niż 5 metrów od linii skrajnego przewodu służebności), zgodnie z przywołanym rozporządzeniem, z tych przyczyn należało pominąć opinię biegłego P. G. jako niespójną i nielogiczną, a zatem nieprzydatną do rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Z tych też przyczyn Sąd pominął opinie (mapy) biegłej M. R. wydane początkowo – bez oparcia na opinii biegłego z zakresu instalacji elektrycznych – z dnia 25 lutego 2015 r. (k. 196-198), a następnie na podstawie ustaleń biegłego G. – z dnia 8 sierpnia 2017 r. (k. 462-464).

Jednocześnie należy podkreślić, iż pas 5 m od skrajnego przewodu jest pasem minimalnym. Oznacza to, iż pas służebności ze strefą ochronną winien uwzględniać również przewidywane gabaryty wprowadzanych w celu naprawy linii pojazdów, konieczność manewrowania i ustawienia ich. Stąd też konieczne, jest zdaniem Sądu, przy ustaleniu szerokości pasa służebności uwzględnienie strefy ochronnej szerokości 7,5 m, co zostało uwzględnione w tezie dla biegłej z zakresu geodezji (k. 607). Nadto, sam uczestnik w innym postępowaniu, przyznał, iż większość spółek dystrybucyjnych, w tym sam uczestnik, określa strefę ochronną po 7,5 m od skrajnego przewodu linii o napięciu 15 kV. (k. 532-532v.).

Z kolei biegły sądowy z zakresu szacowania nieruchomości M. M. (3) w pisemnych opiniach wyjaśnił, że dla powierzchni pasa służebności przesyłu linii 15 kV o powierzchni 1028 m² współczynnik k (tj. współczynnik uwzględniający korzystanie z pasa ochronnego przez przedsiębiorstwo przesyłowe w okresie eksploatacji urządzenia) wyniósł 0,5 oraz współczynnik s (tj. współczynnik zmniejszania się wartości nieruchomości w wyniku lokalizacji urządzenia infrastruktury technicznej) wyniósł 0,3. Biegły w sposób wyczerpujący uzasadnił sposób ustalenia wysokości owych współczynników. Nadto, biegły wyjaśnił na czym polega podejście porównawcze przy wydawaniu opinii, a także dlaczego przy szacowaniu wartości wynagrodzenia nie uwzględnił on służebności osobistej ujawnionej w dziale III księgi wieczystej – otóż nie jest ona wykonywana. Stąd też Sąd oparł swoje ustalenia na treści ww. opinii, uznając ją za pełną, jasną i logiczną.

Podkreślić w tym miejscu należy, że wydane opinie (użyte przy rozstrzygnięciu sprawy) po opiniach uzupełniających, nie były ostatecznie kwestionowane przez żadną stronę postępowania.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Wniosek jako zasadny podlegał uwzględnieniu.

Stosownie do przepisu art. 305¹ k.c., nieruchomość można obciążyć na rzecz przedsiębiorcy, który zamierza wybudować lub którego własność stanowią urządzenia, o których mowa w art. 49 § 1 k.c. (urządzenia służące do doprowadzania lub odprowadzania płynów, pary, gazu, energii elektrycznej oraz inne urządzenia podobne), prawem polegającym na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń (służebność przesyłu). Stosownie do art. 49 § 1 k.c., urządzenia służące do doprowadzania lub odprowadzania płynów, pary, gazu, energii elektrycznej oraz inne urządzenia podobne nie należą do części składowych nieruchomości, jeżeli wchodzi w skład przedsiębiorstwa. Ustanowienie służebności przesyłu zasadniczo następuje w oparciu o umowę zainteresowanych (art. 245 k.c. w zw. z art. 305⁴ k.c.), jednakże gdy jeden z zainteresowanych odmawia zawarcia stosownej umowy pomimo, iż jest ona konieczna dla właściwego korzystania z urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1 k.c., druga strona (przedsiębiorca lub właściciel nieruchomości) może żądać jej ustanowienia za odpowiednim wynagrodzeniem (art. 305² k.c.). Treścią służebności przesyłu jest korzystanie przez przedsiębiorcę w oznaczonym zakresie z cudzej nieruchomości (nieruchomości obciążonej), w zakresie niezbędnym dla zapewnienia prawidłowego funkcjonowania urządzeń przesyłowych (tak między innymi G. B. "W sprawie podmiotowych praw rzeczowych w nowym kodeksie cywilnym." R. 2008 rok, nr 2, s. 43).

W niniejszej sprawie poza sporem pozostaje, że poprzednik prawny uczestnika postępowania wniósł urządzenia przesyłowe, w postaci linii elektroenergetycznej wraz z podtrzymującymi słupami, a uczestnik korzysta z działki wnioskodawcy w zakresie niezbędnym m.in. do przeprowadzenia inspekcji stanu tych urządzeń, usunięcia usterek i awarii, konserwacji, remontów i modernizacji, to jest w zakresie odpowiadającym treści służebności przesyłu.

W sprawie kwestią pierwszorzędą było jednak ustalenie, czy uczestnik postępowania, zgodnie z podnoszonymi twierdzeniami w tym zakresie, dysponuje tytułem prawnym do korzystania z nieruchomości wnioskodawców w zakresie odpowiadającym treści służebności przesyłu.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalilo się przekonanie, które Sąd orzekający w sprawie w pełni podziela, że ograniczenie własności nieruchomości ustanowione na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości (ustawa wywłaszczeniowa) to szczególnego rodzaju służebność gruntowa, nazywana służebnością publiczną lub służebnością przesyłową, która po wydaniu takiej decyzji administracyjnej powstawała z mocy prawa. Zaznaczyć należy jednak, że opisane powyżej skutki mogły powstać wyłącznie w sytuacji uzyskania przez decyzję administracyjną cech decyzji ostatecznej. Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, dopiero ostateczna decyzja powodowała niemożność ponownego orzekania w tej samej sprawie i tym samym stabilizowała wynikające z niej skutki prawne. Decyzja oprócz wymagań formalnych co do jej ważności, winna była dokładnie konkretyzować teren, przez który określona linia miała przebiegać, zawierać wykaz właścicieli i użytkowników nieruchomości wraz z projektem technicznym tej linii, jak też oznaczenie numerów ksiąg wieczystych

działek, których dotyczy. Taki charakter mają także decyzje wydawane na podstawie odpowiedników tego przepisu zawartych w kolejnych ustawach, a więc art. 70 ust. 1 ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz. U. z 1991 r. Nr 30, poz. 127 z późn. zm.), art. 124 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 518) (por. Jankowska Marlena. Art. 305 (4). W: Kodeks cywilny. Komentarz. Tom II. Własność i inne prawa rzeczowe (art. 126-352). Wolters Kluwer Polska, 2018).

W przedmiotowej sprawie, bezspornym jest, iż wobec linii o napięciu 15 kV nie wydano decyzji wywłaszczeniowej. Zaś w zakresie wskazanej linii uczestnik powoływał się na zasiedzenie, przy czym Sąd nie znalazł podstaw do przyjęcia, że uczestnik postępowania najpóźniej z dniem 4 lutego 2007 r. nabył przez zasiedzenie w dobrej wierze służebność gruntową odpowiadającą treścią służebności przesyłu obciążającą każdorazowego właściciela nieruchomości wskazanej we wniosku.

Zgodnie z ugruntowanym w judykaturze poglądem, przed wprowadzeniem do kodeksu cywilnego instytucji służebności przesyłu (co nastąpiło 3 sierpnia 2008 r.) dopuszczalne było nabycie w drodze zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa przesyłowego. Okres występowania na nieruchomości stanu faktycznego odpowiadającego treści służebności przesyłu przed wejściem w życie art. 305¹-305⁴ k.c. podlega doliczeniu do czasu posiadania wymaganego do zasiedzenia tej służebności (tak m.in. SN w postanowieniach z dnia 13 kwietnia 2017 r., I CSK 261/16, opubl. baza prawna Legalis nr 1508606; z dnia 21 maja 2015 r., IV CSK 468/14, opubl. baza prawna Legalis nr 1310221 oraz z dnia z 13 lutego 2015 r., II CSK 319/14, opubl. baza prawna Legalis nr 1213112). Dla nabycia służebności o treści odpowiadającej treści służebności przesyłu konieczne jest korzystanie z nieruchomości w zakresie niezbędnym do eksploatacji posadowionych na niej trwałych i widocznych urządzeń przez wymagany okres czasu: 20 lat w przypadku uzyskania władztwa w dobrej wierze i 30 lat w przypadku uzyskania władztwa złej wierze.

Pojęcie dobrej wiary nie zostało ustawowo zdefiniowane, ale doktryna i judykatura wypracowały kryteria oceny dobrej (złej) wiary posiadacza. Przyjęcie dobrej wiary wymaga zaistnienia błędnego przeświadczenia o istnieniu prawa lub stosunku prawnego w okolicznościach usprawiedliwiających to błędne przekonanie. W złej wierze jest ten, kto powołując się na prawo lub stosunek prawny wie, że one nie istnieją, ewentualnie jego mylne wyobrażenie o ich istnieniu nie jest usprawiedliwione. Innymi słowy: zła wiara to znajomość prawdziwego stanu rzeczy, albo nieusprawiedliwiona niewiedza o tym stanie rzeczy. Ocena dobrej lub złej wiary przedsiębiorstwa korzystającego z urządzeń przesyłowych odbywa się z uwzględnieniem domniemania wynikającego z art. 7 k.c. Domniemania prawne wzruszalne (a do takich należy domniemanie dobrej wiary, o którym stanowi art. 7 k.c.) zmieniają ogólną zasadę rozkładu ciężaru dowodu wynikającego z art. 6 k.c.) i przerzucają ciężar dowodu przeciwnego na drugą stronę. Ciężar dowodu spoczywa na stronie, która posiadaczowi zarzuca złą wiarę, jednak do obalenia dobrej wiary mogą posłużyć wszystkie dowody przeprowadzone w sprawie i to bez względu na to, przez kogo zostały zgłoszone. W tym względzie warto odwołać się do uchwały Sądu Najwyższego z 8 grudnia 2016 r. (III CZP 86/16, opubl. baza prawna LEX nr 2162826), w której podkreślono, że „rozstrzygając czy uzyskanie posiadania służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu nastąpiło w złej wierze należy mieć na względzie całokształt okoliczności poprzedzających i towarzyszących uzyskaniu posiadania służebności; domniemanie dobrej wiary jest obalone, gdy z całokształtu okoliczności wynika, że przedsiębiorca przesyłowy w chwili uzyskania posiadania wiedział lub powinien był wiedzieć przy zachowaniu wymaganej staranności, że do nieruchomości, na której zlokalizowane są urządzenia przesyłowe, nie przysługuje mu prawo o treści odpowiadającej służebności przesyłu. Domniemanie dobrej wiary nieuprawnionego posiadacza nieruchomości w zakresie treści służebności przesyłu obala niewątpliwie wykazanie w sprawie o stwierdzenie zasiedzenia lub w innej sprawie przy rozstrzygnięciu podniesionego w niej zarzutu zasiedzenia, braku własnego tytułu posiadacza uprawniającego do wejścia na cudzy grunt i korzystania z niego w określonym zakresie” (por. postanowienie SN z dn. 3 grudnia 2015 r., sygn. akt III CSK 355/15).

Przenosząc te rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy stwierdzić należy, iż nie ma wystarczających podstaw do przyjęcia dobrej wiary przedsiębiorstwa przesyłowego. Zgromadzony materiał dowodowy wykazał, że poprzednik prawny uczestnika postępowania w okresie realizacji inwestycji polegającej na budowie urządzeń przesyłowych

w latach 1984-1987 nie miał żadnego prawa do dysponowania nieruchomością stanowiącą obecnie własność wnioskodawców. W szczególności tytułem takim nie mogło być pismo dotyczące warunków zasilania w energię elektryczną stacji wodociągowej przy ul. (...)/Okólna z dnia 1 marca 1984 r. (k. 128-129), czy też opinia z dnia 15 maja 1984 (k. 130). Także należy stwierdzić, iż o dobrej wierze nie decydują decyzje o powołaniu na budowę. Pozwolenie na budowę jest bowiem decyzją administracyjną wydaną zgodnie z Kodeksem postępowania administracyjnego, która zezwala na rozpoczęcie i prowadzenie budowy bądź na wykonywanie innych robót budowlanych niezwiązanych z budową obiektu budowlanego. Sąd Najwyższy niejednokrotnie podkreślał, że w postępowaniu cywilnym sądy nie są władne badać prawidłowości podjęcia decyzji administracyjnej, a w szczególności, czy istnieją przesłanki, które w świetle przepisów prawa materialnego stanowiły podstawę jej podjęcia. Dzieje się tak niezależnie od treści uzasadnienia decyzji, decyzja bowiem w zakresie objętym jej treścią jest - bez względu na motywy jej podjęcia wyrażone w uzasadnieniu - wyrazem stanowiska organu administracji publicznej wiążącym sądy w postępowaniu cywilnym (zob. postanowienie SN z dnia 4 czerwca 2009 r., III CZP 28/09, niepubl. oraz wyroki SN z dnia 6 lutego 2004 r., II CK 433/02, niepubl.; z dnia 5 czerwca 2009 r., I CSK 504/08, niepubl. oraz z dnia 26 sierpnia 2009 r., I CSK 26/09, OSNC-ZD Nr (...) poz. 22). Przede wszystkim jednak pozwolenie na budowę jest aktem niezbędnym dla legalnego zrealizowania zamierzeń inwestycyjnych na nieruchomości, ale nie wynika z niego jakiegokolwiek tytułu prawnego do władania cudzą nieruchomością w zakresie jej wykorzystania na cele budowlane i dalszego korzystania ze wzniesionych na niej urządzeń. Tytuł taki musi być uzyskany na podstawie umowy albo stosownego orzeczenia, względnie przez zasiedzenie. Z decyzji o pozwoleniu na budowę nie można wnioskować, że organ właściwy do jej wydania objął rozpoznaniem także kwestię tytułu inwestora do nieruchomości, na której zamierza zrealizować swoje plany. Wydanie takiej decyzji może świadczyć co najwyżej o tym, że inwestor zapewnił o posiadaniu takiego tytułu, ale nie może przesądzać jego istnienia. Decyzja o pozwoleniu na budowę oraz poprzedzająca ją decyzja o warunkach zabudowy, wydawana dla obszaru, dla którego brak miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, bezpośrednio jedynie legalizują zamierzenia budowlane inwestora, w tym także przedsiębiorcy prowadzącego działalność przy wykorzystaniu urządzeń przesyłowych. Decyzje te nie tworzą tytułu prawnego do korzystania z cudzej nieruchomości, w tym także w zakresie treści służebności przesyłu. Z tej przyczyny w orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje pogląd, że ich wydanie nie przesądza dobrej wiary podmiotu, który na cudzej nieruchomości wybudował urządzenia przesyłowe i korzystał z nich w zakresie treści służebności przesyłu (por. uchwała SN z dnia 17 czerwca 2005 r., III CZP 29/05, opubl. OSNC Nr 4/2006 poz. 64 oraz wyroki SN z dnia 9 sierpnia 2005 r., IV CK 82/05, niepubl.; z dnia 29 stycznia 2008 r., IV CSK 410/07, niepubl. i z dnia 6 maja 2009 r., II CSK 594/08, oubl. (...) Nr 9-10/2009 s. 254, jak również postanowienie SN z dnia 7 maja 2014 r., II CSK 472/13, oubl. baza prawna LEX nr 1476956, uchwała SN z dnia 20 listopada 2015 r., III CZP 76/15, opubl. OSNC Nr 12/2016 poz. 138, opubl. baza prawna LEX nr 1958100). Skoro w ugruntowanym orzecznictwie podkreśla się, że uzyskanie pozwolenia na budowę jakiegokolwiek sieci przesyłowej nie przesądza o istnieniu dobrej wiary posiadacza, to tym bardziej nie prowadzi ono do powstania tytułu prawnego do korzystania z cudzego gruntu odpowiadającego służebności przesyłu. Przedstawione wnioski wynikają z konstatacji, że stałe korzystanie z urządzeń przesyłowych polega m.in. na prowadzeniu prac o charakterze konserwacyjnym lub naprawczym, co zakłada swobodny dostęp do tych urządzeń, a tych uprawnień nie gwarantuje ani uzyskanie pozwolenia na budowę urządzeń przesyłowych (por. wyrok SN z dnia 29 stycznia 2008 r., IV CSK 410/07, opubl. baza prawna LEX nr 445289), ani zgodność budowy z wymogami prawa budowlanego (por. wyrok SN z dnia 9 sierpnia 2005 r., IV CK 82/05, opubl. baza prawna LEX nr 303363). Wpływ na taki stan rzeczy ma przede wszystkim odmienny charakter regulacji zawartych w prawie budowlanym i prawie cywilnym. Sąd orzekający w sprawie w pełni podziela pogląd wskazany w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2016 r. (IV CSK 522/15, opubl. baza prawna LEX nr 2093034), w którego tezie stwierdzono, iż nie może być tytułem posiadania służebności o treści służebności przesyłu decyzja administracyjna, która nie kreuje tego prawa podmiotowego, lecz prowadzi do ograniczenia właściciela w jego uprawnieniach na rzecz Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego, choćby nawet dotyczyła szerokiego władztwa nad cudzą nieruchomością, pozwalając na wkraczanie na nią, wznoszenie na niej urządzeń, konserwowanie ich. Decyzja o pozwoleniu na budowę w żadnym razie nie może być traktowana jako decyzja zezwalająca na wejście na cudzy grunt i legalizująca tę czynność (por. postanowienie SO w Łodzi z dnia 18 grudnia 2018 r., sygn. akt III Ca 1822/18). Nie

można zatem twierdzić, że pozwolenie na budowę rozstrzyga o uprawnieniu do korzystania z nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności przesyłu.

W trakcie postępowania uczestnik nie powołał skutecznie żadnej podstawy prawnej, która uprawniałaby go do korzystania z nieruchomości wnioskodawców. Złożone do akt pisma nie wykreowały prawa poprzednika prawnego uczestnika postępowania i w konsekwencji prawa uczestnika do swobodnego korzystania z urządzeń przesyłowych i prowadzeniu względem nich prac o charakterze konserwacyjnym lub naprawczym do czego niezbędnym jest swobodny dostęp do tych urządzeń. Podkreślić w tym miejscu należy, że od inwestorów sieci przesyłowych można i należy wymagać wiedzy, że takie akty (decyzje) jak wyżej wskazane nie dawały wymaganego uprawnienia do zainstalowania urządzenia przesyłowego i przeprowadzania czynności związanych z jego obsługą. Wymaganie takiej wiedzy od tych inwestorów przesądza zatem ich złą wiarę w omawianych przypadkach co do uzyskanego władania nieruchomością w zakresie odpowiadającym treści służebności przesyłu.

W niniejszej sprawie uczestnik wykazał stosownymi dokumentami, że jego poprzednik prawny nabył majątek (w tym urządzenia znajdujące się na działce wnioskodawców) od Skarbu Państwa. Uczestnik wykazał również przesłankę korzystania przez siebie oraz swoich poprzedników prawnych z trwałego i widocznego urządzenia na cudzym gruncie (tj. gruncie należącym obecnie do wnioskodawcy), w takim zakresie i w taki sposób, w jaki czyniłaby to osoba, której przysługuje służebność - korzystanie z nieruchomości będące przejawem władztwa nad nią w zakresie, w jakim uprawnia do niego służebność (dla siebie). Korzystanie z takich urządzeń stanowi - zgodnie z poglądem doktryny i judykatury - wyraźne ostrzeżenie przed działaniem osób, które korzystając z takich urządzeń mogą doprowadzić do uzyskania odpowiednich służebności. Przez przedmiotową nieruchomość w dalszym ciągu przebiega napowietrzna linia elektroenergetyczna średniego napięcia 15 kV wraz z słupem usytuowanym na gruncie, zaś uczestnik (oraz jego poprzednicy prawni) korzystali z nieruchomości w zakresie niezbędnym do zapewnienia prawidłowego i niezakłóconego działania opisanej linii, m.in. poprzez eksploatację, dokonywanie kontroli, przeglądów, konserwacji, napraw, modernizacji i remontów. Wskazane działania były przy tym podejmowane nieprzerwanie od momentu uruchomienia urządzeń znajdujących się na działce wnioskodawców, tj. od 1987 r., kiedy to sporna linia została oddana do eksploatacji. Wnioskodawcy nie wykazali przy tym, aby w posiadaniu przedsiębiorstwa przesyłowego następowały jakiegokolwiek przerwy, bądź też by posiadanie to zostało naruszone przez inne podmioty. W takiej sytuacji (a więc wobec spełnienia opisanych przesłanek), dla stwierdzenia zasiedzenia koniecznym jest wyłącznie upływ odpowiednio długiego czasu. Wbrew jednak twierdzeniom uczestnika postępowania w sprawie nie można przyjąć dobrej wiary jego poprzednika prawnego ze względów omówionych powyżej, wydane decyzji nie dają bowiem legitymacji do przyjęcia takowej. Wskazane decyzje z uwagi na ich treść nie mogły spowodować u uczestnika postępowania i jego poprzedników prawnych, profesjonalistów w zakresie prowadzonej działalności, usprawiedliwionego przeświadczenia, że dysponują oni tytułem prawnym do korzystania z nieruchomości. Decyzje te nie tworzą tytułu prawnego do korzystania z cudzej nieruchomości, w tym także w zakresie treści służebności przesyłu. Takie dokumenty jak pozwolenia budowlane, uzgodnienia środowiskowe, protokoły odbioru technicznego urządzeń itp. nie są wystarczające do przyjęcia dobrej wiary przedsiębiorcy przesyłowego, a jej domniemanie z art. 7 k.c. w okolicznościach sprawy nie działa, ponieważ nie może zaprzeczać stanowi faktycznemu, który wprost je podważa (tak też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2017 r., sygn. II CSK 344/16, publ. LEX nr 2329020). Tym samym w sprawie zostało obalone domniemanie dobrej wiary posiadacza.

W konsekwencji do przyjęcia, że uczestnik postępowania nabył przez zasiedzenie służebność przesyłu koniecznym byłoby posiadanie przedmiotowej służebności przez okres 30 lat. Skoro zatem jak ustalono w sprawie, przedmiotowa linia została wybudowana i oddana do użytku w 1987 r. zaś wniosek o ustanowienie na prawie własności nieruchomości wnioskodawcy służebności przesyłu na rzecz uczestnika postępowania złożono w dniu 22 października 2013 r. uznać należy, że uczestnik postępowania nie nabył tytułu prawnego do dysponowania nieruchomością wnioskodawcy w zakresie odpowiadającym w swej treści służebności przesyłu przez zasiedzenie wobec braku upływu czasu koniecznego do zasiedzenia.

Tym samym, wbrew twierdzeniom uczestnika postępowania, Sąd uznał, że ten nie dysponuje tytułem prawnym do dysponowania nieruchomością wnioskodawczyni w zakresie służebności przesyłu.

Ustanowienie służebności przesyłu jak wcześniej wskazano zasadniczo następuje w oparciu o umowę zainteresowanych (art. 245 k.c. w zw. z art. 305⁴ k.c.), jednakże gdy jeden z zainteresowanych odmawia zawarcia stosownej umowy pomimo, iż jest ona konieczna dla właściwego korzystania z urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1 k.c., druga strona (przedsiębiorca lub właściciel nieruchomości) może żądać jej ustanowienia za odpowiednim wynagrodzeniem (art. 305² k.c.).

W realiach rozpoznawanej sprawy z wnioskiem o ustanowienie służebności przesyłu wystąpili właściciele nieruchomości, przez którą przebiega napowietrzna linia elektroenergetyczna SN 15 kV oraz na której posadowiony jest słup związany z linią, z której korzysta uczestnik postępowania.

Powyższe okoliczności skłaniają Sąd do uznania, że zachodziła potrzeba ustanowienia służebności przesyłu, obciążającej nieruchomość położoną w Ł. przy ul. (...), oznaczonej jako działka ewidencyjna o numerze (...), dla której w Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi prowadzona jest księga wieczysta nr (...) by zapewnić uczestnikowi postępowania możliwość prawidłowego korzystania z urządzeń służących do przesyłu energii elektrycznej, a wnioskodawcom zrekompensować obciążenie jej własności służebnością na rzecz innego podmiotu.

Zgodnie z regulacją kodeksową, służebność gruntowa powinna być wykonywana w taki sposób, żeby jak najmniej utrudniała korzystanie z nieruchomości obciążonej (art. 288 k.c.). O zakresie i sposobie wykonywania służebności w przypadku braku woli stron decydują zasady współżycia społecznego (dobre obyczaje) przy uwzględnieniu zwyczajów miejscowych. Dla ustalania zakresu służebności należy brać pod uwagę stopień obciążenia nieruchomości oraz ograniczenia uprawnień właściciela. Ponadto, należy mieć na uwadze, aby cel służebności został osiągnięty przy możliwie najpełniejszym uwzględnieniu interesów właściciela nieruchomości obciążonej.

Mając na uwadze powyższe wytyczne, co do treści służebności przesyłu, uwzględniając treść wniosku oraz odpowiedzi na wniosek Sąd przyjął, że ta winna polegać na: - znoszeniu istnienia infrastruktury energetycznej w postaci przebiegającego przez tę nieruchomość odcinka napowietrznej linii energetycznej SN – 15 kV wraz z posadowionym słupem, służących do przesyłu energii elektrycznej o łącznej powierzchni 1028 m² wraz z strefą ochronną o powierzchni 669 m² oraz pasem drogi dojazdowej o powierzchni 359 m² w sposób przedstawiony na mapie do ustalenia służebności gruntowych sporządzonej przez geodetę uprawnionego M. R. (1) w dniu 14 maja 2019 r. i zaewidencjonowanej za identyfikatorem ewidencyjnym materiału zasobu operatu technicznego P. (...).2019.1060 przez Prezydenta Miasta Ł. w dniu 16 lipca 2019 r.,

- prawie wejścia i wjazdu odpowiednim sprzętem osób upoważnionych przez (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w Ł. na nieruchomość obciążoną w celu prowadzenia dozoru stanu napowietrznej linii energetycznej SN – 15 kV wraz z posadowionym słupem, dokonywania ich napraw, remontów, modernizacji i konserwacji w tym wymiany przewodów i odbudowy oraz demontażu urządzeń z wykorzystaniem obszaru gruntu o powierzchni 1028 m² znajdującego się pomiędzy punktami (...) wskazanymi na mapie do ustalenia służebności gruntowych sporządzonej przez geodetę uprawnionego M. R. (1) w dniu 14 maja 2019 r. i zaewidencjonowanej za identyfikatorem ewidencyjnym materiału zasobu operatu technicznego P. (...).2019.1060 przez Prezydenta Miasta Ł. w dniu 16 lipca 2019 r. oraz utrzymywania terenu strefy ochronnej w należyłym stanie umożliwiającym wykonywanie służebności i zapewniającym bezpieczeństwo funkcjonowania linii,

- zaniechania przez właściciela gruntu wznoszenia budynków i innych naniesień trwale związanych z gruntem w pasie przebiegu napowietrznej linii energetycznej SN – 15 kV wraz z posadowionym słupem, wyznaczoną strefą ochronną oraz w pasie drogi dojazdowej;

Sąd przyjął, że taki sposób ukształtowania treści służebności przesyłu najpełniej uwzględnia interes właściciela nieruchomości i stopień ograniczenia jego uprawnień z jednej strony, z drugiej zapewnia osiągnięcie celu ustanowienia służebności dla uczestnika postępowania.

Powierzchnię służebności oraz jej przebieg Sąd ustalił odnosząc się do mapy do celów prawnych sporządzonej w sprawie przez biegłego geodetę M. R. (1) z dnia 14 maja 2019 roku.

Określając w powyższy sposób ustanowioną służebność Sąd jednocześnie przyznał wnioskodawcom jednorazowe wynagrodzenie w kwocie 55.817 zł płatne w terminie 14 dni od uprawomocnienia się postanowienia wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności.

Ustawodawca nie określił jakichkolwiek wskazówek dotyczących ustalania wielkości wynagrodzenia za ustanowienie służebności. W ocenie Sądu, ustalając wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu należy mieć na względzie, iż skutkiem jej ustanowienia jest ograniczenie możliwości użytkowania nieruchomości przez jej właściciela, polegające na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem urządzeń przesyłowych. W orzecznictwie przyjęto, iż wynagrodzenie z tytułu ustanowienia służebności przesyłu powinno być ustalone na podstawie cen rynkowych, a jako kryteria pomocnicze, należy wziąć pod uwagę: zwiększenie wartości przedsiębiorstwa, którego składnikiem stała się służebność, ewentualne obniżenie wartości nieruchomości obciążonej, straty poniesione przez właściciela nieruchomości obciążonej, np. w postaci utraty pożytków z zajętego pod urządzenia przesyłowe pasa gruntu, interes stron, czy społeczno-gospodarczy charakter służebności. Podkreśla się także, iż określenie w ustawie tego świadczenia jako wynagrodzenia wskazuje, że powinno odpowiadać wartości świadczenia spełnionego przez właściciela nieruchomości obciążonej na rzecz podmiotu uprawnionego w ramach służebności lub osiągniętej przez niego korzyści. Za odpowiednie wynagrodzenie może być uznane takie, które będzie stanowił ekwiwalent wszystkich korzyści, jakich właściciel nieruchomości zostanie pozbawiony w związku z jej obciążeniem. Zindywidualizowany w konkretnej sprawie sposób obliczenia wynagrodzenia powinien uwzględniać po stronie właściciela: charakter nieruchomości obciążonej - jej położenie, rodzaj, rozmiar, kształt, jej społeczno-gospodarcze przeznaczenie ujęte w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, albo w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, a w ich braku właściwości terenu i sposób korzystania z nieruchomości sąsiednich, utratę pożytków, zakres ograniczenia w prawie rozporządzania, swobodnego decydowania o przeznaczeniu nieruchomości, zagospodarowania jej, zakres i sposób ingerencji przedsiębiorcy oraz pozbawienia władztwa nad nią, sposób przebiegu urządzeń, trwałość i nieodwracalność obciążenia w dłuższej perspektywie oraz uciążliwość ustanowionego prawa (tak między innymi Konrad Osajda "Komentarz do kodeksu cywilnego", "Komentarz do kodeksu cywilnego pod red. Edwarda Gniewka, Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 8 lutego 2013 r., IV CSK 317/12, opubl. Legalis, Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 27 lutego 2013 r., IC CSK 440/12, opubl. Legalis).

W niniejszej sprawie, biegły z zakresu szacunku nieruchomości, ustalając wysokość wynagrodzenia za ustanowienie służebności, uwzględnił wymienione powyżej czynniki w tym między innymi: lokalizację nieruchomości obciążonej, jej otoczenie i sąsiedztwo, uzbrojenie terenu, stan nieruchomości, możliwości inwestycyjne i ograniczenia w tym rodzaj urządzenia przesyłowego i jego usytuowanie na nieruchomości, przeznaczenie nieruchomości w planie miejscowym, stopień współkorzystania z nieruchomości przez przedsiębiorcę i właścicielkę. Uwzględniając powyższe biegły ostatecznie ustalił, że wysokość wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu w związku z istnieniem na nieruchomości wnioskodawców urządzeń przesyłowych w postaci napowietrznej linii powinno wynosić 55.817 zł.

Określając wysokość wynagrodzenia za ustanowienie służebności, Sąd miał na uwadze fakt, iż ustanowienie służebności przesyłu skutkować będzie obowiązkiem właścicieli nieruchomości obciążonej zaniechania wznoszenia zabudowy i innych trwałych naniesień w pasie technologicznym, przy uwzględnieniu przyznania prawa dostępu osób upoważnionych przez uczestnika - prawa wejścia i wjazdu odpowiednim sprzętem w celu prowadzenia dozoru stanu napowietrznej dwutorowej linii energetycznej wysokiego napięcia wraz z posadowionym słupem, dokonywania ich napraw, remontów, modernizacji i konserwacji w tym wymiany przewodów i odbudowy oraz demontażu urządzeń oraz utrzymywania terenu pasa technologicznego w należytym stanie umożliwiającym wykonywanie służebności i

zapewniającym bezpieczeństwo funkcjonowania linii. Stanowi to istotną ingerencję w prawo własności. Ograniczenie takie winno zostać należycie wynagrodzone.

W tym miejscu Sąd uznał, dla określenia wysokości wynagrodzenia, iż bez znaczenia jest fakt, iż wnioskodawcy nabyli przedmiotową nieruchomość od swoich rodziców (teściów). Uczestnik podnosił, iż skoro wnioskodawcy są kolejnymi właścicielami nieruchomości od chwili posadowienia linii, ich wynagrodzenie powinno być pomniejszone o element odszkodowawczy tego wynagrodzenia. Z takim zapatrywaniem Sąd się nie zgadza. Jak słusznie podnosili wnioskodawcy, nabyli oni nieruchomość nieodpłatnie (darowizną), zatem nie można przyjąć, że odpowiednio niska – ze względu na posadowioną linię – cena nabycia nieruchomości rekompensowała im szkodę wyrządzoną posadowieniem słupa. Jednocześnie należy zauważyć, że ograniczenie korzystania z własności wnioskodawców nie jest jednorazowe, nie mogą oni korzystać z nieruchomości w taki sposób jak miało to miejsce przed posadowieniem linii. Nieruchomość straciła na wartości wskutek posadowienia linii SN 15 kV. Zatem wynagrodzenie w ww. kwocie jawi się jako zasadne.

Termin płatności wynagrodzenia Sąd ustalił na 14 dni od uprawomocnienia się postanowienia wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie uchybienia w terminowi płatności. Zastrzeżenie odsetek ustawowych za opóźnienie na wypadek uchybienia owemu terminowi zabezpiecza interes wnioskodawczyni w przypadku nie spełnienia przez uczestnika świadczenia w oznaczonym terminie.

W punkcie 3. postanowienia Sąd umorzył postępowanie w sprawie wskutek cofnięcia wniosku co do linii 110 kV i 0,4 kV, zaś uczestnik nie sprzeciwił cofnięciu w terminie wyznaczonym (art. 512 § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania Sąd orzekł zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 520 § 1 k.p.c. Zgodnie z brzmieniem wskazanego przepisu każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie. Wyjątki od tej zasady zostały ustanowione w dalszych paragrafach art. 520 k.p.c., stanowiąc, iż jeżeli jednak uczestnicy są w różnym stopniu zainteresowani w wyniku postępowania lub interesy ich są sprzeczne, sąd może stosunkowo rozdzielić obowiązek zwrotu kosztów lub włożyć go na jednego z uczestników w całości. To samo dotyczy zwrotu kosztów postępowania wyłożonych przez uczestników (§ 2). Paragraf 3 art. 520 k.p.c. stanowi zaś, że jeżeli interesy uczestników są sprzeczne, sąd może włożyć na uczestnika, którego wnioski zostały oddalone lub odrzucone, obowiązek zwrotu kosztów postępowania poniesionych przez innego uczestnika. Przepis powyższy stosuje się odpowiednio, jeżeli uczestnik postępował niesumiennie lub oczywiście niewłaściwie.

W orzecznictwie i doktrynie zwraca się uwagę, iż w postępowaniu nieprocesowym nie ma „pojedyńku” dwóch przeciwstawnych sobie stron, dlatego też nie można mówić o przegrywającym, który powinien zwrócić koszty postępowania wygrywającemu (por. art. 98 § 1 k.p.c.). Przeciwnie, z treści całego art. 520 k.p.c. wynika, że ustawodawca zakłada, że w zasadzie uczestnicy postępowania są w tym samym stopniu zainteresowani jego wynikiem, a orzeczenie sądu udziela ochrony prawnej każdemu uczestnikowi. Dlatego ten, kto poniósł koszty sądowe lub koszty zastępstwa procesowego, nie uzyska zwrotu wydanych kwot od innego uczestnika, ale i nie jest obowiązany do zwracania kosztów poniesionych przez innego uczestnika (tak Bodio Joanna, Demendecki Tomasz, Jakubecki Andrzej, Marcewicz Olimpia, Telenga Przemysław, Wójcik Mariusz P (w) Komentarz do art. 520 kodeksu postępowania cywilnego, LEX/el. 2010; Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 9 grudnia 1999 r., III CKN 497/98, OSNC za 2000 r., Nr 6, poz. 116). Stanowisko takie uzasadnione jest niezależnością i samodzielnością udziału w tym postępowaniu każdego jego uczestnika (B. J., Z. A. artykuł Palestra.1995.7-8.58, Lex nr 11671/1).

W przedmiotowej sprawie co prawda uczestnik postępowania domagał się oddalenia wniosku, ale z racji przyjęcia jak twierdził, że w sprawie uczestnik dysponuje tytułem prawnym. Tym samym uczestnicy byli w sumie zgodni co do tego, iż na nieruchomości tak, czy inaczej jest lub powinna być odpowiednia służebność, przy czym występujące między nimi rozbieżności dotyczyły sposobu powstania tejże służebności. To właśnie różnica zdań zainteresowanych w tych obszarach była przyczyną nie zawarcia stosownej umowy, co czyniło zasadnym wszczęcie niniejszego postępowania. Nie można przy tym zarzucić uczestnikowi, że w toku postępowania chciał dowieść swoich racji, podnosząc twierdzenia co do wydania decyzji wyłączeniowej, czy zasiedzenie służebności przesyłu i przeprowadzając postępowanie

dowodowe w tym zakresie. Należy również wskazać, że samo rozstrzygnięcie uwzględnia uzasadnione interesy obydwu stron postępowania tj. zarówno wnioskodawców, którzy uzyskali wynagrodzenie, jak i uczestnika, który uzyskał tytuł prawny do korzystania z cudzego gruntu, obie zaś strony korzystają z dobrodziejstw uregulowania porządku prawnego na nieruchomości. Zasadne było zatem rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zgodnie z zasadą wynikającą z art. 520 § 1 k.p.c.

Mając powyższe na względzie, w ocenie Sądu również wydatki związane z opiniami biegłych uczestnicy winni uiścić w równych częściach. Wnioskodawcy uiścili na poczet wynagrodzenia biegłych wykorzystaną zaliczkę w kwocie 1.000 zł (k. 191), uczestnik uiścił następujące zaliczki: 1.539,60 zł (k. 581) oraz kwotę 341,23 zł (k. 603) tj. łącznie 1.880,83 zł. Tymczasowo wyłożone przez Skarb Państwa wydatki tytułem wynagrodzenia biegłych wyniosły łącznie 15.934,77 zł, w tym nierozliczone wydatki wyniosły łącznie 13.053,94 zł (639,48 zł – k. 261; 233,20 zł - k. 285; 1.336,66 zł –k. 422; 496,22 zł - k. 647; 3.428,05 zł – k. 475; 110,70 zł – k. 534; 3.617,73 zł – k. 628; 2.900,39 zł – k. 685; 291,51 zł – k. 715).

W konsekwencji, na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 623) w związku z art. 520 § k.p.c., Sąd nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego dla Łodzi - Widzewa w Łodzi od uczestnika kwotę 6.086,56 zł (15.934,77 zł : 2 – 1.880,83 zł) zaś od wnioskodawców po kwocie 3.483,69 zł ({15.934,77 zł : 2 : 2} – {1000 zł : 2}) tytułem zwrotu wydatków tymczasowo wyłożonych przez Skarb Państwa.